

सहायक पाँचौं तह - अकुपञ्चर प्राविधिक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

स्वीकृत मिति:- २०८३/०५/२२

लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क : ७०

समय : १.५ घण्टा

परीक्षा प्रणाली : लिखित परीक्षा

प्रश्नको प्रकृति : वस्तुगत

१. पाठ्यक्रमको उद्देश्य

यस पाठ्यक्रमको मुख्य उद्देश्य काठमाडौं महानगरपालिकाअन्तर्गत अकुपञ्चर सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सैद्धान्तिक ज्ञान, व्यावहारिक ज्ञान, clinical reasoning, रोग पहिचान, acupuncture point selection, उपचार विधि, बिरामी सुरक्षा, संक्रमण नियन्त्रण, व्यावसायिक आचरण तथा प्राथमिक उपचारसम्बन्धी दक्षता भएको प्राविधिक कर्मचारी छनोट गर्नु हो।

CTEVT को पाठ्यक्रमले पनि अकुपञ्चर प्राविधिकलाई diagnostic, curative, preventive तथा promotive health services प्रदान गर्न सक्षम बनाउने, Western Medicine तथा Chinese Medicine दुवैका आधारभूत परीक्षण/निदान प्रयोग गर्न सक्ने र emergency situation पहिचान गरी उचित कार्य गर्न सक्ने बनाउने उद्देश्य राखेको छ।

खण्ड-क : व्यावसायिक तथा प्राविधिक ज्ञान

एकाइ १. अकुपञ्चर तथा Traditional Chinese Medicine को आधारभूत ज्ञान

१. अकुपञ्चरको परिचय, इतिहास र विकास
२. Traditional Chinese Medicine (TCM) को परिचय
३. Yin–Yang सिद्धान्त
४. Five Elements/Five Phases को अवधारणा
५. Qi, Blood, Jing, Shen तथा Body Fluids को आधारभूत अवधारणा
६. Zang–Fu अंग प्रणालीको सामान्य परिचय
७. रोगको कारणसम्बन्धी TCM अवधारणा
८. स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, रोग रोकथाम तथा उपचारमा अकुपञ्चरको भूमिका
९. Acupuncture, Acupressure र Moxibustion बीचको सम्बन्ध र भिन्नता
१०. आधुनिक चिकित्सा प्रणाली र TCM बीचको आधारभूत समन्वय

एकाइ २. Anatomy, Physiology तथा Regional Anatomy

१. मानव शरीरको सामान्य संरचना

2. Skeletal system तथा प्रमुख हड्डीहरू
3. Muscular system
4. Nervous system
5. Cardiovascular system
6. Respiratory system
7. Digestive system
8. Urinary तथा reproductive system
9. प्रमुख रक्तनली, स्नायु तथा anatomical landmarks
10. अकुपचर point location मा regional anatomy को महत्व
11. संवेदनशील anatomical क्षेत्र तथा needle insertion गर्दा अपनाउनुपर्ने सावधानी

CTEVT को clinical curriculum ले पनि acupuncture point location लाई regional anatomy र puncture method सँग जोडेको छ।

एकाइ ३. Meridians तथा Acupoints

1. Meridian को अवधारणा
2. Twelve Regular Meridians
3. Eight Extraordinary Meridians
4. Ren तथा Du Meridian
5. Meridian को pathway र distribution
6. Acupoint को परिभाषा, classification र nomenclature
7. Acupoint location का विधिहरू
8. Cun/Proportional measurement
9. प्रमुख acupuncture points को स्थान, indication र contraindication
10. Five Shu Points
11. Yuan-Source Points
12. Luo-Connecting Points
13. Xi-Cleft Points
14. Back-Shu Points
15. Front-Mu Points
16. Lower He-Sea Points
17. Influential तथा Crossing Points
18. रोगअनुसार point selection को आधार

CTEVT पाठ्यक्रममा Meridian र Acupoints लाई अत्यन्त महत्वपूर्ण विषयका रूपमा राखिएको छ र Five Shu, Yuan, Luo, Xi-Cleft, Back-Shu तथा Front-Mu लगायतका specific points समावेश छन्।

एकाइ ४. Acupuncture तथा Moxibustion का उपचार विधि

1. Filiform needle को परिचय तथा प्रयोग
2. Needle insertion का आधारभूत विधि
3. Needle manipulation
4. Reinforcing तथा Reducing technique
5. Three-edged needle
6. Cutaneous needle
7. Intradermal needle
8. Ear acupuncture
9. Scalp acupuncture
10. Electro-acupuncture
11. Moxibustion को परिचय
12. Moxa cone तथा Moxa stick
13. प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष moxibustion
14. Cupping को आधारभूत परिचय
15. Acupressure तथा therapeutic massage का आधारभूत ज्ञान
16. उपचारअधि र उपचारपछि अपनाउनुपर्ने सावधानी

NHPC को syllabus मा Filiform, three-edged, cutaneous तथा intradermal needles, ear/scalp/electro-acupuncture, moxibustion र cupping सम्बन्धी clinical methods समावेश छन्।

एकाइ ५. Diagnosis तथा Clinical Assessment

क. आधुनिक चिकित्सकीय आधारभूत assessment

1. History taking
2. General physical examination
3. Vital signs
4. Pulse, blood pressure, temperature, respiratory rate
5. सामान्य laboratory तथा diagnostic reports को आधारभूत बुझाइ
6. Red flag symptoms को पहिचान

ख. TCM diagnosis

1. Four Examination
 - Inspection
 - Auscultation/Olfaction
 - Inquiry
 - Palpation
2. Tongue diagnosis
3. Pulse diagnosis
4. Syndrome differentiation

5. Qi, Blood, Yin, Yang तथा organ-pattern differentiation

6. रोगको TCM आधारमा classification

CTEVT clinical practice मा history taking, general examination, modern diagnosis र syndrome differentiation दुवैलाई समेटिएको छ।

एकाइ ६. Therapeutics तथा Common Diseases

निम्न अवस्थाहरूमा अकुपञ्चर उपचारको सामान्य सिद्धान्त, point selection, indication, contraindication तथा referral आवश्यकता:

1. Musculoskeletal pain
2. Low back pain
3. Neck pain/cervical pain
4. Shoulder pain
5. Knee pain
6. Headache तथा migraine
7. Facial pain
8. Stroke rehabilitation मा supportive acupuncture को भूमिका
9. Facial paralysis/Bell's palsy
10. Anxiety, stress तथा sleep problems
11. Nausea/vomiting
12. Functional gastrointestinal disorders
13. Respiratory symptoms
14. Dysmenorrhea तथा selected gynecological symptoms
15. Peripheral neuropathic symptoms
16. Addiction-related supportive care

CTEVT/NHPC syllabus ले cardiovascular, musculoskeletal, gynecological, pediatric, endocrine, urinary/genital, ENT, eye तथा addiction-related disorders लगायत विभिन्न clinical conditions समेटेको छ।

महत्त्वपूर्ण: लिखित परीक्षामा “कुन रोगमा कुन acupuncture point प्रयोग गर्ने?” मात्र होइन, कहिले acupuncture नगर्ने र कहिले चिकित्सक/अस्पतालमा referral गर्ने भन्ने पक्षलाई पनि अनिवार्य रूपमा परीक्षण गरिनु उपयुक्त हुन्छ।

एकाइ ७. Patient Safety, Infection Prevention तथा Emergency Management

1. Hand hygiene
2. Aseptic technique
3. Sterilization तथा disinfection
4. Single-use तथा reusable उपकरण व्यवस्थापन
5. Needle safety

6. Sharps disposal
7. Needling सम्बन्धी सामान्य adverse events
 - bleeding
 - bruising
 - dizziness
 - fainting
 - nausea
 - infection
8. Needle breakage हुँदा अपनाउने उपाय
9. Pneumothorax लगायत गम्भीर complication को पहिचान
10. Burns तथा moxibustion complications
11. Emergency first aid
12. Vital signs monitoring
13. Emergency referral
14. Infection prevention and control
15. Patient identification तथा treatment documentation

WHO को acupuncture practice benchmark ले safe practice, treatment procedures तथा आवश्यक infrastructure लाई विशेष महत्त्व दिएको छ।

खण्ड-ख : स्वास्थ्य सेवा व्यवस्थापन, कानून, नैतिकता तथा नेपालसम्बन्धी ज्ञान

एकाइ ८. Professional Ethics, Health Law तथा Nepalese Practice

1. स्वास्थ्यकर्मीको व्यावसायिक आचारसंहिता
2. बिरामीको informed consent
3. Patient confidentiality
4. Patient rights
5. Medical record keeping
6. Scope of practice
7. आफूले गर्न पाउने र नपाउने उपचार/कार्य
8. Referral system
9. व्यावसायिक लापरवाही तथा patient safety
10. Nepal Health Professional Council को भूमिका
11. Acupuncture profession को नेपालमा नियमन
12. Traditional and Complementary Medicine सम्बन्धी नेपालको नीति तथा अभ्यास
13. सार्वजनिक स्वास्थ्य संस्थामा अकुपञ्चर सेवा सञ्चालनका आधारभूत पक्ष

NHPC ले acupuncture लाई छुट्टै professional programme का रूपमा मान्यता दिई syllabus सूचीमा राखेको छ र स्वास्थ्य व्यवसायीहरूको registration तथा professional regulation यसको प्रमुख कार्यक्षेत्र हो।

एकाइ ९. Public Health तथा Health Service Delivery

1. Primary Health Care
2. Health promotion
3. Disease prevention
4. Community-based health service
5. स्वास्थ्य शिक्षा
6. Non-communicable diseases
7. वृद्ध तथा दीर्घरोगीको स्वास्थ्य सेवा
8. Rehabilitation मा acupuncture को भूमिका
9. Patient counselling
10. Health record तथा reporting
11. स्वास्थ्य संस्थामा teamwork
12. स्थानीय तहबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवामा अकुपञ्चरको सम्भावित भूमिका

खण्ड-ग : सामान्य सेवा तथा कार्यसम्बन्धी ज्ञान

एकाइ १०. स्थानीय तह तथा सार्वजनिक सेवा सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

1. नेपालको संविधानमा स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवस्था
2. स्थानीय तहको स्वास्थ्यसम्बन्धी अधिकार
3. स्थानीय सरकार सञ्चालनसम्बन्धी आधारभूत व्यवस्था
4. सार्वजनिक सेवा प्रवाह
5. सेवाग्राहीमैत्री व्यवहार
6. सुशासन
7. पारदर्शिता र जवाफदेहिता
8. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण
9. स्वास्थ्य सेवामा भेदभावरहित व्यवहार
10. काठमाडौं महानगरपालिकाको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहसम्बन्धी सामान्य जानकारी

एकाइ ११. सामान्य बौद्धिक क्षमता तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी समसामयिक ज्ञान

1. सामान्य reasoning
2. Basic numerical ability
3. स्वास्थ्यसम्बन्धी सामान्य ज्ञान

4. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्वास्थ्यसम्बन्धी समसामयिक विषय
5. Traditional, Complementary and Integrative Medicine सम्बन्धी समसामयिक विकास
6. सार्वजनिक स्वास्थ्यका प्रमुख चुनौतीहरू

७० पूर्णाङ्कको प्रस्तावित भार

क्र.सं.	विषय	अंक
१	TCM तथा Acupuncture को आधारभूत ज्ञान	८
२	Anatomy, Physiology तथा Regional Anatomy	७
३	Meridians तथा Acupoints	७
४	Acupuncture/Moxibustion Treatment Methods	७
५	Diagnosis तथा Clinical Assessment	८
६	Therapeutics तथा Common Diseases	७
७	Safety, Infection Control तथा Emergency	६
८	Professional Ethics, Law तथा Nepalese Practice	५
९	Public Health तथा Health Service Delivery	५
१०	Local Government/Public Service	५
११	General Intelligence/Current Health Affairs	५
जम्मा		७०

वस्तुगत लिखित परीक्षा - ७० अंक (७० प्रश्न × १ अंक)

अन्तर्वार्ता परीक्षा - २५ अंक

स्थानीयता - ५ अंक

जम्मा - १०० अंक